

Student Opinions on Preparing and Implementing Drama Lesson Plans for Social Studies and Turkish Lessons

Ahmet TOKMAK, İzmir Measurement and Evaluation Centre, ORCID: 0000-0002-3902-5825

Mehmet KARAMIK, Turkish Ministry of National Education, ORCID: 0000-0002-6132-5007

Genç Osman İLHAN, Yıldız Technical University, ORCID: 0000-0003-4091-4758

Abstract

The aim of this research is to reveal the principles of preparing lesson plans for the use of drama method in Social Studies and Turkish lessons and to determine the views of students on drama practices. The research was conducted with case study design in line with qualitative method principles, semi-structured interview form and questionnaire were used as data collection tools, and the data obtained were analyzed using content analysis and descriptive analysis methods. In the study, 27 teachers and 342 students were interviewed in order to determine the methods used by the course teachers in teaching the subjects related to nature and universe, which have an important place in the teaching of social studies and Turkish lessons. It was determined that the methods used were mostly transmission-based methods. In this context, the effects of using drama method as a method in the subjects related to nature and universe were a matter of curiosity. The implementation process planned as three sessions was planned by the researchers and the implementations were carried out in two different public schools with a total of 38 students. At the end of the implementation process, the principles that should be considered in the preparation of drama method lesson plans were determined by the consensus of the researchers and presented as items. Themes and coding's related to student views on drama application were created and statistical information was presented in tables. In line with the findings obtained, suggestions for the use of drama in education were given.

Keywords: Social studies teaching, Turkish teaching, nature and universe, drama

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 24, No 2, 2023
pp. 893-916
DOI
10.17679/inuefd.1202187

Article Type
Research Article

Received
10.11.2022

Accepted
25.08.2023

Suggested Citation

Tokmak, A., Karamik, M., İlhan, G. O. (2023). Student Opinions on preparing and implementing drama lesson plans for Social Studies and Turkish lessons, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 24(2), 893-916. DOI: 10.17679/inuefd.1202187

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Topics related to nature, the universe, disasters, the environment, and environmental problems are mainly covered in social studies, Turkish, and science courses at the primary level with the dimension of acquisition and ability (Kara, Özdemir, 2020). These topics, which are assessed in the learning area of "People, Places, and Environment" in the social studies curriculum, are addressed in the unit "People and Environment" in science classes (MEB, 2018a; MEB, 2018b). The Turkish curriculum has a teaching theme called "Nature and the Universe," which covers a broad scope such as environmental protection, natural events, natural disasters, the world, and the universe (MEB, 2019). However, looking at how the topics related to nature and the universe are covered in social studies, Turkish and science textbooks from different angles, it is found that these topics mainly consist of processes involving information transfer, findings, and observations. It can be seen that student activities in textbooks are primarily based on creative writing. In 7th-grade Turkish classrooms, there are four creative writing activities on nature and the universe (Aydeniz, 2022). This situation brings the need to use different methods and techniques for the awareness, attitudes, and skills that students need to acquire in the context of readiness for action. Therefore, this study discusses the drama method as a student-centered method.

Purpose

The objective of this study is to clarify the process of preparing a drama plan by conducting a collaborative study under the content of the course, the scope of the textbook, and the goal acquisition in teaching the topics related to nature and the universe in social studies and Turkish classes, and to obtain students' opinions on the implementation of the prepared plans. Within this objective, answers to the following sub-questions were sought;

- What methods are commonly used by teachers in social studies classes on topics related to nature and the universe?
- What methods and techniques do Turkish teachers generally use in the context of topics related to nature and the universe?
- What do students think about using the drama method in the classroom?
- What should be considered in the plans prepared for using drama as a method in the classroom?

Method

This study, which aims to create lesson plans for the use of the drama method in social studies and Turkish language teaching and to investigate students' views on its use, was conducted according to the principles of the qualitative research method. The research design was determined to be a case study design under the established research questions. Case studies are considered a methodological approach to analyse an event or situation in depth and gather information about how a limited application works (Chmiliar, 2010; Subaşı, Okumuş, 2017). The study group of the study consists of 27 social studies and Turkish teachers working in different public schools in Istanbul and Izmir and 7th-grade students studying in the same provinces. The students who participated in the study's drama performance consisted of 21 students in Izmir and 17 in Istanbul, totalling 38 students. A semi-structured interview form

consisting of 4 questions was used to identify the methods most commonly used by social studies and Turkish teachers in teaching nature and universe topics to answer the research questions designed in line with the research purpose. According to the same research question, an online questionnaire with two questions was prepared to determine the opinions of 7th-grade students. An interview form with five open-ended questions was used to obtain students' opinions on drama practices. The qualitative data collection instruments used content and descriptive analysis methods to analyse the data obtained. The responses given by teachers and students were coded following the target question, themes were formed, and the frequency data for each coding were presented in tables.

Findings

It was found that among the methods used by Turkish teachers for teaching nature and universe subjects, essay writing, using Z-books over smartboards, and storytelling with slides were prominent. It can be said that the data obtained by identifying the methods most frequently used by the social studies and Turkish teachers for teaching the subjects covered within the theme of Nature and Universe are in line with the student's opinions and the responses of the social studies and Turkish teachers on this topic are consistent. However, various expressions of use such as theatre, Kahoot, crossword puzzles, museum visits, and contests, which the teachers do not express in the students' responses, can be considered noteworthy even if they have low-frequency values. In three sessions, drama exercises on nature and the universe were conducted, and students' opinions on these exercises were collected. The students' opinions on the drama practices conducted in three sessions were studied, and the expressions were transformed into appropriate codes within the framework of the frequently repeated themes. Following the codes obtained, four themes were created: Learning, Nature and Universe, Environmental Problems, and the feelings experienced in the process. It was found that students most expressed memorability under the learning theme, the relationship between humans and the environment under the nature and universe theme, pollution under the theme of the environmental problems, and fun under the theme of the feeling. At the end of the drama exercises, which were conducted in three sessions, the elements to be included in the lesson plans to be prepared for a drama-based teaching process were determined as points by consensus based on the findings obtained from the researcher's observations and the students' opinions.

Discussion & Conclusion

In examining the results obtained in the study and the studies in the literature, 631 social studies teachers were included in the study of Yaylak (2020), in which the teaching methods and practices of social studies teachers were evaluated. According to the results of the study, it was found that teachers working in different regions of Turkey mostly used "passive learning methods." When the studies examining the results of the practices carried out with the drama method in terms of different variables were examined, it was found that drama studies are primarily carried out in the context of academic achievement and skill development.

Koçyiğit and Karatay (2022) concluded that the drama course supports students' cognitive, affective, and life skills in their study, examining the views on the implementation process of the elective drama course in secondary schools. The results of this study, conducted with a comprehensive group of school administrators, theatre experts, teachers, students, and

parents, are consistent with the current study's findings. Students' expressions of concrete experiences, understanding and original thinking coding can be considered drama's contribution to cognitive, affective, and life skills.

In the study of Oğuz Namdar and Camadan (2016), which investigated the effect of drama practices on the social skills of teacher candidates, it was concluded that drama practices had a positive and significant effect on students' social skills.

Based on the results of this study, the following recommendations were developed;

- Studies can include developing and implementing a sample drama curriculum for various courses.
- Drama applications can be implemented as part of social studies and Turkish language classes or various course topics.
- It can be ensured that teachers receive training on the drama method as an active teaching method.
- Referring to the positive cognitive and emotional effects on the students, theatre lessons can be extended.

Sosyal Bilgiler ve Türkçe Derslerine Yönelik Drama Ders Planı Hazırlama ve Uygulamaya İlişkin Öğrenci Görüşleri

Ahmet TOKMAK, İzmir Ölçme Değerlendirme Merkezi, ORCID: 0000-0002-3902-5825

Mehmet KARAMIK, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0002-6132-5007

Genç Osman İLHAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-4091-4758

Öz

Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanımına ilişkin ders planı hazırlama ilkelerinin ortaya konması ve drama uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma nitel yöntem ilkeleri doğrultusunda durum çalışması deseniyle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve anket kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada Sosyal bilgiler ve Türkçe dersi öğretiminde önemli bir yer tutan doğa ve evren ile ilgili konuların öğretiminde ders öğretmenlerinin kullandığı yöntemleri belirlemek amacıyla 27 öğretmen ve 342 öğrenci görüşü alınmıştır. Kullanılan yöntemlerin çoğunlukla aktarım temelli yöntemler olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda aktarım temelli yöntemlerin aksine öğrencinin öğrenme sürecinde aktif rol aldığı drama yönteminin doğa ve evren ile ilgili konularda bir yöntem olarak kullanılmasının oluşturacağı etkiler merak konusu olmuş ve uygulamalar yapılarak bu sürecin etkileri öğrenci görüşleri açısından incelenmiştir. Üç oturum olarak planlanan uygulama süreci araştırmacılar tarafından planlanmış, toplamda 38 öğrenci ile farklı iki devlet okulunda uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecinin sonunda drama yöntemi ders planlarının hazırlığı sürecinde dikkat edilmesi gereken ilkeler araştırmacıların görüş birliği ile belirlenmiş ve maddeler halinde sunulmuştur. Drama uygulamasına yönelik öğrenci görüşleri ile ilgili temalar ve kodlamalar oluşturularak istatistikî bilgiler tablolar halinde sunulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretiminde drama yöntemi ile başka konuların öğretiminin farklı değişkenler açısından etkilerini inceleyecek çalışmalar yapılması, drama dersinin yaygınlaştırılması, öğretmenlere yönelik drama eğitimlerinin sayısının ve ulaşılabilirliğinin artırılması yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, doğa ve evren, drama

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 24, Sayı 2, 2023
ss. 893-916
DOI
10.17679/inuefd.1202187

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
10.11.2022

Kabul Tarihi
25.08.2023

Önerilen Atıf

Tokmak, A., Karamık, M., İlhan, G. O. (2023). Sosyal bilgiler ve Türkçe derslerine yönelik drama ders planı hazırlama ve uygulamaya ilişkin öğrenci görüşleri. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 893-916. DOI: 10.17679/inuefd.1202187

Sosyal Bilgiler ve Türkçe Derslerine Yönelik Drama Ders Planı Hazırlama ve Uygulamaya İlişkin Öğrenci Görüşleri

Günümüz dünyasının farklı alanlarda hızlı bir şekilde gelişme göstermesi, insan yaşamında oluşturduğu değişimle birlikte doğaya ve çevreye yönelik büyük bir dönüşümü de beraberinde getirmektedir (Özerkmen, 2002). Bu değişimin olumsuz sonuçları ile ilgili dünya genelinde oluşan farkındalık ise bu konunun her geçen gün daha kapsamlı bir şekilde ülke politikalarına yön verilmesini sağlamaktadır (Kaypak, 2013; Tuna, 2000). Devletlerin çevre sorunlarına yönelik politika geliştirdiği temel alanlardan birisi eğitimidir (Alım, 2006). Yenilenen ilköğretim programları ile doğa ve evren ile ilgili konulara, çevre ve insan etkileşimini değerlendiren kazanım, içerik ve etkinliklere, öğretim programlarında ve ders kitaplarında daha çok yer verildiği görülmektedir. Doğa, evren, afetler, çevre ve çevresel sorunlar ile ilgili konulara ilköğretim ve ortaokul kademesinde kazanım ve beceri boyutuyla ağırlıklı olarak sosyal bilgiler, Türkçe ve fen bilimleri derslerinde yer verilmektedir (Kara, Özdemir, 2020). Sosyal bilgiler dersi öğretim programında "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanında değerlendirilen bu konular, fen bilimleri dersinde "İnsan ve Çevre" ünitesinde ele alınmaktadır (MEB [Millî Eğitim Bakanlığı], 2018a; MEB, 2018b). Türkçe öğretim programında ise "Doğa ve Evren" adıyla çevrenin korunması, doğa olayları, doğal afetler, dünya, evren vb. geniş bir kapsamı içine alan bir öğretim teması bulunmaktadır (MEB, 2019). Ancak Sosyal bilgiler, Türkçe ve Fen bilimleri ders kitaplarında doğa ve evren ile ilgili konuların ele alınış biçimleri farklı açılardan incelendiğinde çoğu zaman bu konuların bilgi aktarımı, tespitler ve gözlemler içeren süreçlerden oluştuğu görülmektedir. Ders kitaplarında yer alan öğrenci temelli etkinliklerin ise çoğunlukla yazma temelli etkinlikler olduğu görülmektedir. 7. sınıf Türkçe dersinde Doğa ve Evren temasına yönelik 4 yaratıcı yazma etkinliği bulunmaktadır (Aydeniz, 2022). Bu durum öğrencilerin eylemde bulunmaya isteklilik bağlamında kazanımları gereken bilinç, tutum ve beceriler için farklı yöntem ve tekniklerin kullanımı ihtiyacını beraberinde getirmektedir.

Literatür incelendiğinde Sosyal bilgiler, Fen bilimleri ve Türkçe eğitimi alanında yapılan doğa, evren, çevre ve çevre sorunlarına yönelik gerçekleştirilen farklı uygulamaların çeşitli değişkenler açısından sonuçlarını ele alan pek çok çalışma bulunmaktadır. Küçük ve Yıldırım (2022), fen bilimleri dersi kapsamında insan ve çevre ünitesini okul dışı öğrenme ortamlarında işleyen çocukların elde ettiği bilişsel ve duyuşsal kazanımları ev ortamında göstermeye devam ettiklerini gözlemlemiştir. Gülhan ve Yurdatapan (2014) tarafından 5E modeli kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin çevreye yönelik ilgi ve tutumlarında olumlu davranışlar oluşturulmasına katkı sağladığı belirlenmiştir. Karabulut ve Metin (2022) tarafından çevre ile ilgili konuların öğretimine ilişkin sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin görüşlerinin toplandığı çalışmada ise insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanı kapsamında ele alınan konuların öğretimi esnasında yaşanan sorunlara yönelik olarak bir araştırma yürütülmüştür. Elde edilen bulgular çevre ile ilgili konularda farklı yöntem, tekniklerin kullanılması ve çevre ile ilgili konu anlatımlarının somutlaştırılmasının önemini ortaya koymak açısından dikkat çekici olarak değerlendirilebilir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu öğrenme alanında yaşadığı en yüksek frekanslı ikinci sorun olarak konuların soyut kalması olduğunu belirttikleri görülmüştür. Diğer bir sorun olarak ise günlük hayat ile bağdaştıramama sorunu göze çarpmaktadır. İlhan, Erol ve Özdemir (2022) tarafından yapılan çalışmada ise müzeler ile öğrenmeyi somutlaştırma, öğrenmenin içselleştirilmesi ve yaparak yaşayarak öğrenmenin mümkün olduğu ifade edilmiştir.

Öğrencilerin aktif bir öğrenme ortamı içerisinde konuya ilişkin öğrenmelerini daha kalıcı ve hayata uygulanabilir bir şekilde inşa ettikleri söylenebilir (Dolmaz, Kılıç, 2017; Aydede, Matyar, 2009). Bu kapsamda öğretim süreçlerinde öğrencilerin aktif olacağı, kendi düşünceleri ve ihtiyaçları ile eğitim öğretim süreçlerine yön vereceği bir planlamanın yapılması önem kazanmaktadır. Ancak mevcut eğitim sistemi içerisinde yıllık olarak kazandırılması hedeflenen kazanımlar ve becerilerin çoğu zaman tek yönlü ve tek düze bir şekilde gerçekleştirilmesine neden olmaktadır. Öğretmenlerin eğitimde niteliğin artırılmasına yönelik görüşlerini inceleyen çalışmalarda elde edilen sonuçlar göstermektedir ki; öğretmenlerin çoğunlukla ders saati sürelerini yetersiz gördükleri, konu kapsamını çok yoğun buldukları ve öğrenmenin somutlaştırılabilmesi adına ihtiyaç duydukları yöntem ve tekniklerin kullanımı ile ilgili fiziki yetersizlikler yaşadıkları söylenebilir (Ilhan, Erol, Özdemir, 2022; Toy, Akpınar, 2020; Sølvik, Glenna, 2022). Öğretim süreçleri adına bütüncül bir şekilde yaşanan ya da hissedilen sorunlar için tek bir çözümden bahsetmek mümkün değildir. Ancak yerli ve yabancı literatürde eğitimin farklı alanlarında yapılan çalışmalar öğrenmenin somutlaştırılmasının önemini ortaya koymaktadır. Öğrenmenin somut bir yaşantı haline getirilmesi, öğrencinin rol yapma becerilerini kullanarak sürecin içinde olması ve süreç boyunca hissedilen olumlu duygular, takım ruhu, iş birlikli öğrenme imkânı ile kalıcı bir öğrenme deneyimi fırsatı sağlaması açısından drama yöntemi öğrenmenin somutlaştırılması adına etkili bir yöntem olarak değerlendirilebilir (Batdi, Elaldi, 2020; Zarina Marie Krystle, DeCoursey, 2019; Tokmak, Karamık, İlhan, 2023).

Yapılandırmacı eğitim anlayışının rol yapma ve doğaçlama teknikleri ile güçlenerek ortaya çıkardığı öğretim yöntemi drama temelli öğretim olarak anılmaktadır (Durmaz, 2022). Öğrencinin öğrenme yollarını zenginleştiren, odaklanma, iş birliği ve iletişim becerilerini güçlendiren drama yönteminin pedagojik olarak kullanılmaya başlaması yirminci yüzyılın başlarına kadar tarihlendirilebilir (Coleman, Luton, 2021; Çelik, 2022; Maden, Durmaz, Sayal, 2022). Drama tek başına bir disiplin olarak değerlendiriliyor olsa bile eğitim süreçlerinde aktif öğrenci temelli önemli bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Calp, Seçgin, 2019; Şahin, Girgin, Özgeçen, 2021). Drama yöntemi ile bir konunun öğretimine yönelik gerçekleştirilen öğretim süreçleri sonunda, sürece dahil edilen katılımcıların duygu ve düşüncelerinde harekete geçme, toplumsal konuların öğretimi ile ilgili anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesi, imgesel düşünme, empatik düşünme gibi farklı düşünme biçimlerinde gelişmeler beklenen doğal çıktılardır (Adıgüzel, 2013; Başbuğ, Adıgüzel, 2019). Dramanın bir öğretim yöntemi olarak kullanıldığı ve etkilerinin farklı boyutlarda ve değişkenlerde incelendiği çalışmalarda; drama yöntemi ile gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerde duyuşsal ve bilişsel yönde olumlu sonuçlar oluşturduğu, okul öncesinden yüksek öğretim kademesine kadar geniş bir yelpazede gerçekleştirilen çalışmaların öğrencilerin özgüven kazanmaları, empati becerisini geliştirmeleri açısından etkili bir role sahip olduğu, aynı zamanda problem çözme becerilerine anlamlı bir katkı sağladığı, öğrenmeyi somutlaştırarak kalıcı öğrenmeyi arttırdığı ifade edilmektedir (Eğerci, Şimşek, 2019; Yıldırım, Aykaç, Okçu, 2019; Abacı Karadeniz, Tepeli, 2019; Türkoğlu, 2019).

Bu araştırmanın ortaya çıkış motivasyonunu Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin derslerde kullandığı yöntemlerin belirlenmesine ilişkin 27 öğretmen ve 342 öğrencinin katıldığı bir anket sonucu oluşturmaktadır. Anket sonuçlarına göre derslerde çoğunlukla aktarım temelli yöntemlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Buna bağlı olarak aktif bir öğretim yöntemi olan dramanın eğitimde kullanımına ilişkin ilkeler ve uygulama sonuçları merak konusu olmuştur. Bu çalışmada Sosyal bilgiler ve Türkçe derslerinde doğa ve evren ile ilgili konuların öğretiminde ele alınan ders

içerikleri, ders kitabı kapsamı ve hedef kazanımlar doğrultusunda ortak bir çalışma yapılarak drama ders planı hazırlığı yapılması ile ilgili sürecin açıklığa kavuşturulması ve hazırlanan planların uygulamalarına yönelik öğrenci görüşlerinin alınması hedeflenmiştir.

Belirlenen bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranmıştır;

- Sosyal bilgiler derslerinde öğretmenlerin doğa ve evren ile ilgili konularda sıklıkla kullandığı yöntemler nelerdir?
- Türkçe öğretmenleri doğa ve evren temalı konular kapsamında genellikle hangi yöntem ve teknikleri kullanmaktadır?
- Öğrencilerin eğitimde drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşleri nelerdir?
- Eğitimde bir yöntem olarak dramanın kullanılmasına yönelik hazırlanan planlarda nelere dikkat edilmelidir?

Yöntem

Sosyal bilgiler ve Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanılmasına yönelik ders planlarının hazırlanması ve uygulamaya ilişkin öğrenci görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışma nitel araştırma yöntemi ilkeleri ile yürütülmüştür. Araştırmanın deseni ise belirlenen araştırma sorularına uygun olarak durum çalışması deseni olarak belirlenmiştir. Durum çalışmaları bir olayın ya da durumun derinlemesine incelenmesinde ve sınırlı bir uygulamanın nasıl işlediğine yönelik bilgi toplamak için kullanılan metodolojik bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir (Chmiliar, 2010; Subaşı, Okumuş, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ve İzmir' de farklı devlet okullarında görev yapmakta olan Sosyal bilgiler ve Türkçe branşlarından toplam 27 öğretmen ile, yine aynı illerde devlet okullarında öğrenim görmekte olan 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın drama uygulama sürecine dahil edilen öğrenci grubu İzmir de 21 öğrenci, İstanbul da 17 öğrenci olmak üzere toplam 38 öğrenciden oluşmaktadır. Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin doğa ve evren temalı konuların öğretiminde genellikle tercih ettiği yöntemlerin belirlenmesi amacıyla veri toplama sürecine dahil edilen öğretmenler dışında öğrenci görüşleri de toplanmıştır. Bu araştırma sorusu için görüşlerine başvurulmuş öğrencilerde uygulamaya dahil olma şartı aranmamış, uygulamaların yapıldığı okullarda 7. sınıf seviyesinde öğrenim görmekte olan toplam 342 öğrenciden anket yoluyla görüş alınmıştır. Araştırmada öğretmen grubunun belirlenmesinde uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Drama uygulamalarına dahil edilen öğrenci çalışma grubunun belirlenmesinde ise kota örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Drama uygulamalarına dahil edilecek öğrencilerin daha önce seçmeli drama dersi almış olmaları ya da okul drama kulübünde görev alıyor olmaları öğrencilerin belirlenmesinde kriter olarak değerlendirilmiştir. Belirlenen öğrenciler ile drama uygulamaları ders saatleri dışında gerçekleştirilmiştir. Çalışma gruplarına yönelik bilgiler Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3' te gösterilmektedir.

Tablo 1.*Öğrencilerin Sınıf Seviyesi ve Cinsiyet Dağılımları*

	Sınıf Seviyesi	Cinsiyet	Frekans	Yüzde
İzmir	7. Sınıf	Kadın	13	61,91
		Erkek	8	38,09
Kadın		9	52,95	
Erkek		8	47,05	

Hazırlanan drama planlarının uygulama süreçlerine dahil edilen öğrenci toplamı 38' dir. Bu öğrencilerin 22 kişisi kadın, 16 kişisi erkektir.

Tablo 2.*İzmir İlinde Çalışmaya Dahil Edilen Öğretmenlerin Branş ve Cinsiyet Dağılımı*

	Branş	Cinsiyet	Frekans	Yüzde
İzmir	Türkçe	Kadın	3	60
		Erkek	2	40
	Sosyal Bilgiler	Kadın	2	33,33
		Erkek	4	66,67

Doğa ve evren temalı konuların öğretiminde Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin genellikle tercih ettiği yöntemlerin belirlenmesi amacıyla İzmir ilinde görüşlerine başvurulmuş öğretmen sayısı 11' dir. Bu öğretmenlerin 5 kişisi kadın, 6 kişisi erkek olarak belirlenmiştir.

Tablo 3.*İstanbul İlinde Çalışmaya Dahil Edilen Öğretmenlerin Branş ve Cinsiyet Dağılımı*

	Branş	Cinsiyet	Frekans	Yüzde
İstanbul	Türkçe	Kadın	3	42,8
		Erkek	4	57,2
	Sosyal Bilgiler	Kadın	3	33,33
		Erkek	6	66,67

Doğa ve evren temalı konuların öğretiminde Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin genellikle tercih ettiği yöntemlerin belirlenmesi amacıyla İstanbul ilinde görüşlerine başvurulmuş öğretmen sayısı ise 16' dır. Bu öğretmenlerin 6 kişisi kadın, 10 kişisi erkek olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma amacı doğrultusunda belirlenen araştırma sorularına yönelik Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin derslerinde sıklıkla kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi için 4 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Aynı problem sorusu doğrultusunda 7. sınıf öğrencilerinin görüşlerini almak amacıyla 2 soruluk online anket hazırlanmış ve bu anket sınıf veli gruplarında paylaşarak öğrenci görüşleri toplanmıştır. Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin derslerinde sıklıkla kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi amacıyla öğretmenler ve öğrenciler için iki ayrı anket formu olarak hazırlanan veri toplama araçları için uzman görüşü alınmış ve gerekli dil-anlatım kontrolleri yapılmıştır. Drama planlarının hazırlanmasında dikkat edilecek unsurların belirlenmesinde ise uygulama sürecini yürüten araştırmacıların plan hazırlığı sürecinde yaptıkları

görüşmeler, uygulama sürecinde yapılan gözlemler ve bu konuda literatürde bulunan araştırmalar değerlendirilmiştir. Hazırlanan ders planları doğrultusunda gerçekleştirilen drama uygulamalarına yönelik öğrenci görüşlerinin alınmasında ise 5 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Drama uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerinin alınmasında kullanılan görüşme formları araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve uzman görüşüne sunulmuştur. Öneriler doğrultusunda soruların amaca yönelik temsiliyetlerini güçlendirmek için gerekli düzeltmeler yapılmış ve formlara son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin verdikleri cevaplar hedef soru doğrultusunda kodlanarak temalar oluşturulmuş ve ilgili kodlamalara yönelik frekans bilgileri tablolar halinde gösterilmiştir. Ayrıca drama uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri birer kesit olarak sunulmuştur. Analizler doğrultusunda nitel çalışmalarda güvenilirliğin belirlenmesi amacıyla Miles ve Huberman tarafından geliştirilen görüş birliği/ görüş ayrılığı formülü kullanılmış ve güvenilirliğin %87 olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırma için Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığının 2022.11 toplantı numaralı ve 01/11/2022 tarihli yazısı ile izin alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde sırasıyla; Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin doğa ve evren temalı konuların öğretim sürecinde genellikle tercih ettiği yöntemlerin belirlenmesi ile ilgili öğretmen, öğrenci cevaplarından elde edilen verilerle oluşturulmuş istatistiksel tablolara, drama uygulaması sürecinde kullanılan ders planlarına ve uygulamaya ilişkin öğrenci görüşlerine yer verilmiştir. Gerçekleştirilen uygulamalar sonunda araştırmacıların görüş birliği ile belirledikleri drama planı hazırlığı sürecinde dikkat edilmesi gereken unsurlara maddeler halinde yer verilmiştir.

Tablo 4.

Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin Doğa ve Evren Teması Kapsamında Ele Alınan Konuların Öğretiminde Genellikle Tercih Ettikleri Yöntemlere İlişkin Bulgular

Grup	Kodlamalar	Frekans	Yüzde
Sosyal Bilgiler Öğretmenleri	Düz anlatım	4	13,3
	Soru cevap	5	16,66
	Tartışma yöntemi	3	9,9
	Akıllı tahta- Z kitap	5	16,66
	Slayt ile anlatım	6	19,99
	Gezi- gözlem	2	6,66
	Belgeseller	3	9,9
	Ödevlendirme	2	6,66

Türkçe Öğretmenleri	Anlatım	2	7,14
	Ders kitabı etkinlikleri	3	10,71
	Kompozisyon yazma	4	14,28
	Şiir yazma	2	7,14
	Canlandırma	1	3,57
	Örnek olay	2	7,14
	Akıllı tahta- Z- kitap	4	14,28
	Tartışma	3	10,71
	Münazara	3	10,71
	Slayt ile anlatım	4	14,28

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin doğa ve evren temalı konuların öğretimine yönelik kullandıkları yöntemler arasında büyük oranda bir farklılık olmadığı, öğretmenlerin sıklıkla slayt ile anlatım, akıllı tahta Z-kitap kullanımı ve soru cevap yöntemlerini tercih ettikleri belirlenmiştir. Bunun dışında belgeseller ve gezi gözlem ile öğretim sürecinin zenginleştirilmesi bağlamında ele alınabilecek yöntemlerin tercih sıklığı sınırlı olarak belirlenmiştir.

Türkçe öğretmenlerinin doğa ve evren temalı konuların öğretimine yönelik olarak kullandıkları yöntemler arasında kompozisyon yazdırma, akıllı tahta aracılığıyla z- kitap kullanımı, slayt ile anlatım uygulamalarının öne çıktığı belirlenmiştir. Ancak Türkçe öğretmenlerinin öğrenci merkezli etkinlikler kullanılması açısından verdikleri cevaplar içerisinde canlandırma, örnek olay, münazara ve tartışma uygulamaları tespit edilmiştir.

Doğa ve evren temalı konuların öğretiminde Sosyal bilgiler ve Türkçe derslerinde öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerin öğrenci cevapları ile tespitine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5' te gösterilmiştir.

Tablo 5.

7. Sınıf Öğrenci Görüşleri Kapsamında Sosyal Bilgiler ve Türkçe Öğretmenlerinin Doğa ve Evren Teması Kapsamında Ele Alınan Konuların Öğretiminde Genellikle Tercih Ettikleri Yöntemler

Grup	Kodlamalar	Frekans	Yüzde
7. Sınıf Öğrencileri	Anlatım	117	20,10
	Akıllı tahta	157	26,97
	Z kitap uygulamaları	69	11,85
	Slayt	88	15,12
	Youtube	32	5,49
	Belgeseller	24	4,12
	Filmler	13	2,23
	Geziler	21	3,60
	Müzeler	17	2,92
	Yarışma	16	2,74
	Bulmaca	8	1,37
	Kahoot	17	2,92
	Tiyatro	3	0,51

Doğa ve evren teması kapsamında ele alınan konuların öğretimine yönelik Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin çoğunlukla kullandığı yöntemlerin öğrenci görüşleri doğrultusunda belirlenmesiyle elde edilen veriler ile Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinden bu konu ile ilgili alınan cevapların birbiriyle örtüştüğü söylenebilir. Ancak öğrenci cevapları içerisinde öğretmenler tarafından ifade edilmeyen tiyatro, kahoot, bulmaca, müze gezileri, yarışmalar gibi farklı uygulama ifadeleri sınırlı frekans değerlerine sahip olsa bile dikkat çekici olarak değerlendirilebilir.

Araştırmacılar tarafından doğa ve evren teması kapsamında ele alınan konuların öğretiminde öğrenci merkezli ve öğrencinin aktif rol aldığı uygulama süreçleri planlanması adına drama ders planları hazırlanmıştır.

Hazırlanan ders planlarından birinci oturum ders planı aşağıda verilmiştir. Diğer oturumlara ilişkin planlar ekler bölümünde sunulmuştur.

Tablo 6.

Uygulama Sürecine İlişkin Örnek Ders Planı

BİRİNCİ OTURUM
<p>Mekân: Okul Toplantı Salonu</p> <p>Konu: Doğa ve Evren</p> <p>Katılımcılar: 7. Sınıf Öğrencileri</p> <p>Araç ve gereçler: Hikâye (ön metin), metinle ilgili görseller, müzik, resim kâğıdı, pastel boya.</p> <p>Yöntemler: Eğitimde drama</p> <p>Teknikler: Doğaçlama, rol yapma, flashback (geriye dönüş),</p> <p>Kazanımlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dünyaya dair olumlu düşüncelerini ifade eder. ➤ Dünyaya dair olumsuz düşüncelerini ifade eder. ➤ Dünyadaki renkleri fark eder. ➤ Dünyadaki renklerin çağrıştırdığı duyguları ifade eder.
<p>ISINMA</p> <p>1. ETKİNLİK: Öğretmen metinle ilgili görselleri yansıtır ve müziği açar.</p> <p>Katılımcıların ortamda karışık olarak yürümesini ister ve yürüyüş sırasında katılımcılara yönergeler verir (yürürken Dünya'dan uzaklaştığınızı düşünün, yerçekiminin azaldığını hissederek yürüyün, şu an farklı bir gezegendeyiz- Ay'dayız- orada olduğunuzu düşünerek yürümeye devam edin, etrafınızda gördüklerinizin isimlerini sayarak yürümeye devam edin).</p> <p>Bu çalışmanın ardından öğretmen, katılımcılara ağır çekim yürüme yarışması yaptırır ve ısınma etkinliklerini tamamlar. Yapılacak etkinlikler için katılımcıları ikili gruplara ayırır.</p>
<p>CANLANDIRMA</p> <p>2. ETKİNLİK: Öğretmen ön metin olarak "Aslı ile Ay çocuğu" adlı hikâyeden bir bölüm okur.</p> <p>Ön metin (Chichester Clark, 2007)</p> <p>"Ay parlayıp, gökyüzü karardığında, Ayça Hanım ışıkları açtı ve Ay çocuğu teleskopuyla uzaya baktı. Ay çocuğu, "Oradaki mavi top ne?" diye sordu. "O Dünya" diye yanıtladı annesi. "Çok renkli görünüyor. Oraya gitmek istiyorum, burada her şey beyaz, beyaz, beyaz! Ben renk istiyorum!" dedi Ay çocuğu. Ayça Hanım gülümseyerek "Bu kadar yaramaz bir çocuk olma! Dünya'nın nasıl bir yer olduğunu, orada nelerle karşılaşacağını bilmiyoruz" dedi. "O gece, Ay çocuğu o güzel bembeyaz odasından çıkararak, ay aracına bindi. Uzayda vınlayarak doğruca Dünya'ya gitti."</p>

Ay çocuğu Dünya'ya gidip geldikten sonra yatağına uzanır ve uyumadan önce annesine bir şeyler anlatacağını söyler. Öğretmen, "Ay çocuğu annesine Dünya ile ilgili neler anlatır?" sorusunu sorar ve annesine anlatma sahnesinin kısa bir doğaçlamasını ister.

3. ETKİNLİK: Bu çalışmanın ardından olumlu ve olumsuz düşünönlöer dikkate alınarak iki grup birleştirilir ve grup sayısı dörde çıkarılır. Oluşan yeni gruptan geriye dönüş (flashback) yöntemini kullanarak Dünya'da nelerle karşılaştıklarının bir doğaçlaması istenir.

ARA DEğERLENDİRME

4. ETKİNLİK: Öğretmen, katılımcıların çöember şeklinde oturmalarını ister ve değerlendirme amacıyla şu soruları yöneltir:

- Yaşadığımız gezegenle ilgili neler fark ettiniz?
- Diğer gruplar senden farklı olarak neler düşündü?

ISINMA

5. ETKİNLİK: Öğretmen metinle ilgili görselleri yansıtır ve müziği açar.

Katılımcıların ortamda karışık olarak yürümesini ister ve yürüyüş sırasında katılımcılara dünyadaki renkleri düşünmeleri konusunda yönerge verir. Arada katılımcıları durdurarak "Hangi rengi görüyorsun? Ne hissediyorsun?" sorularını sorar. Sonrasında katılımcıların çöember şeklinde sıralanmasını ister ve katılımcılara beş renk (sarı, yeşil, mavi, beyaz, mor) ismini sırayla verir. Ve meyve sepeti oyununu oynatır. Bu çalışmanın ardından Öğretmen, katılımcıları her renk bir grup olacak şekilde gruplandırır.

6.ETKİNLİK: Öğretmen ön metin olarak "Aslı ile Ay çocuğu" adlı hikâyeden bir bölüm okur.

Ön metin

"Ay çocuğu dünyaya geldiğinde Aslı onu gezdirir. Ay çocuğu Dünya'yı gezerken gördüğü renkler karşısında hayretler içerisinde kalır. Aslı'ya bu renklerden istediğini söyler ve Aslı da ona boya kalemlerini getirir. Renkleri de bulduktan sonra başlarlar bu renklerle resim yapmaya. Onları şaşırtan, beğendikleri, beğenmedikleri her renk ile ilgili resim yaparlar. Ay çocuğu yaptıkları resmi annesine götürür ve ona Dünya'yı anlatır."

Öğretmen, "Siz Dünyayı bir resimle anlatacak olsanız hangi renkleri seçer ve nasıl anlatırdınız?" sorusunu sorar. Ve katılımcılardan dağıtacağı kâğıtlara birer resim yapmalarını ve anlatmalarını ister.

DEğERLENDİRME

7. ETKİNLİK: Öğretmen, değerlendirme yapmak amacıyla katılımcılara aşağıdaki soruları yöneltir:

- Bu renkler size neyi çağırıştırıyor?
- Neden bu rengi seçtin?
- Bu resimle bize neyi anlatmak istiyorsun?

Doğa ve evren teması konuları kapsamında hazırlanan 3 oturumluk drama uygulamaları gerçekleştirilmiş ve uygulamalara yönelik olarak öğrenci görüşleri toplanmıştır. Öğrenci görüşlerinden elde edilen kodlamalara yönelik bilgiler Tablo 7 de gösterilmiştir.

Tablo 7.*Uygulamalara İlişkin Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Kodlamalar*

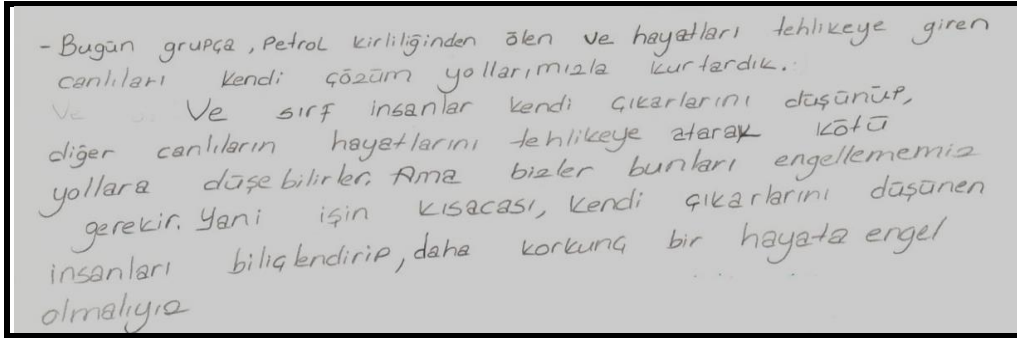
Temalar	Kodlamalar	Frekans	Yüzde
ÖĞRENME	Akılda kalıcılık	26	46,42
	Somut yaşantı	11	19,64
	Anlama	10	17,85
	Özgün düşünme	9	16,07
DOĞA VE EVREN	İnsan ve çevre ilişkisi	23	43,39
	Doğal yaşam	13	24,52
	Vahşi yaşam	10	18,86
	Şehir yaşamı	7	13,20
ÇEVRE SORUNLARI	Çevre kirliliği	25	56,81
	Deniz kirliliği	19	43,18
HİSLER	Eğlenceli	36	62,06
	Mutluluk Verici	22	37,93

Üç oturum halinde gerçekleştirilen drama uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri incelenmiş ifadeler sık tekrar eden konular çerçevesinde uygun kodlamalar haline getirilmiştir. Elde edilen kodlamalar doğrultusunda öğrenme, doğa ve evren, çevre sorunları ve süreç boyunca hissedilenler olmak üzere dört tema oluşturulmuştur. Öğrencilerin öğrenme teması kapsamında en çok ifade ettikleri durum akılda kalıcılık, doğa ve evren temasında insan ve çevre ilişkisi, çevre sorunları temasında çevre kirliliği, hisler temasında ise eğlenceli olduğu belirlenmiştir. Tabloda yer alan yüzde hesaplamaları her tema başlığında kendi içinde hesaplanmıştır. Uygulama sürecinde elde edilen bazı öğrenci ürünleri aşağıda gösterilmiştir.

Görsel 1.*Uygulama Sürecinde Yapılan Öğrenci Resimlerinden Bazı Örnekler (1. Oturum 6. Etkinlik)*

Görsel 2.

Uygulama Sürecinde Gerçekleştirilen Etkinlik Çıktılarından Bir Örnek (2. Oturum 5. Etkinlik)

"Bugün grupça petrol kirliliğinden ölen ve hayatları tehlikeye giren canlıları kendi çözüm yollarımızla kurtardık. Ve sadece insanlar kendi çıkarlarını düşünüp, diğer canlıların hayatlarını tehlikeye atarak kötü yollara düşebilirler. Ama bizlerin bunları engellemesi gerekir. Yani işin kısacası, kendi çıkarlarını düşünen insanları bilgilendirip daha korkunç bir hayata engel olmalıyız."

Üç oturum şeklinde gerçekleştirilen drama uygulamaları sonunda araştırmacı gözlemleri ve öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgulara dayanarak drama temelli bir öğretim süreci için hazırlanması gereken ders planlarında dikkat edilmesi gereken unsurlar görüş birliği ile maddeler halinde belirlenmiştir.

Drama ders planlarının hazırlığı sürecinde dikkat edilmesi gereken unsurlara yönelik bulgular şunlardır;

- Uygulamanın gerçekleştirileceği mekân seçimi iyi yapılmalıdır. Dikkat dağıtıcı unsurlar ve çevre etkisi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Uygulamaya dahil edilen öğrenci yaş grubunun duyuşsal ve bilişsel yetenekleri dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir.
- Uygulamaya dahil edilen öğrenciler arasında uygulama dışından getirilen gruplaşma ve klikler önceden tespit edilmelidir.
- Drama uygulamaları kapsamında ele alınacak konunun zenginleştirilebilir bir konu olarak seçilmesi önemlidir.
- Uygulama sürecinde ihtiyaç duyulacak araç ve gereçlere yönelik önlemler uygulama öncesinde alınmalıdır.
- Drama planı hazırlık sürecinde gerçekçi bir planlama yapılmalı, uygulama sürecinde planı gerçekleştirme ya da tamamlama noktasında bir gerginlik hissedilmemelidir.
- Öğrenci grubunun eğitimde drama uygulamalarının öğrenme süreci için bir araç olarak kullanıldığını fark etmeleri sağlanmalıdır.
- Drama uygulama sürecine liderlik edecek öğretmenin uygulama yapılacak grubu iyi tanıması önemlidir.
- Eğitimde bir yöntem olarak dramanın kullanılmasına ilişkin hedef kazanım ve konu ile plan ilişkisi iyi kurulmalıdır. Planda ele alınan etkinliklerin hedef kazanım ve konu açısından karşılığı mümkünse diğer alan uzmanları ile tartışılmalıdır.
- Uygulama sürecinde zamanın daha iyi planlanması adına uygulama sürecine yönelik tahminler, olası problemler ve bunlara yönelik çözüm yolları uygulamaya başlamadan önce düşünülmelidir.

- Drama ders planının öğrencilerde merak uyandıracak bir şekilde başlatılması önemlidir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmadan elde edilen veriler ve gerçekleştirilen analizler sonucunda sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin doğa ve evren ile ilgili konuların öğretiminde çoğunlukla aktarım temelli yöntemleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrenci merkezli yöntemler kullandığını belirten öğretmenler ve derslerinde etkinlik temelli yöntemlerin kullanıldığı ifade eden öğrenciler olmasına rağmen tüm cevaplar içerisinde bu durumun sınırlı kaldığı görülmüştür. Öğrencilerin aktif rol aldıkları öğrenci merkezli bir öğretim yöntemi olarak drama yöntemi ile gerçekleştirilen uygulamaların öğrenciler üzerinde olumlu yönde bir etki bıraktığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin drama uygulamaları ile gerçekleştirilen öğretim sürecini akılda kalıcı, somut yaşantı deneyimi sağlayan, anlama ve özgün düşünme becerilerini geliştiren, eğlenceli ve mutluluk verici olarak nitelendirdikleri tespit edilmiştir. Uygulamalar sonucunda drama temelli öğretime yönelik hazırlanacak ders planlarında dikkat edilmesi gereken temel ilkelerin neler olduğu belirlenmiştir. Ders planı hazırlık sürecinde uygulama yapılacak mekânın seçimi, öğrenci grubunun tanınması, öğrenci grubunun bilişsel ve duyuşsal seviyeleri, uygulama sürecine yönelik olası sorunların tahmini ve önlem planlarının yapılması, ders planlarının merak uyandırıcı ve öğretimi yapılacak konu ile ilişkili olarak hazırlanması dikkat edilmesi gereken temel unsurlar olarak ele alınmıştır.

Literatür kapsamında Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmenlerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde tercih ettikleri yöntemlere ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde; mevcut çalışmada öğretmenlerin çoğunlukla aktarım temelli yöntemleri tercih etmesi ile ilgili ulaşılan sonuçları destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Yaylak (2020) tarafından Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim yöntem ve uygulamalarının değerlendirildiği çalışmada; 631 Sosyal bilgiler öğretmeni çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre Türkiye genelinde farklı bölgelerde çalışan öğretmenlerin en çok "pasif öğrenme yöntemlerini" kullandıkları belirlenmiştir. Durukan, Güner ve Turan (2022) tarafından Türkçe öğretmenlerinin yöntem teknikleri kullanma durumları ve yöntem tekniklere ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada ise nicel boyut için 104, nitel boyut için 20 öğretmenden veriler toplanmıştır. Elde edilen sonuçlar; Türkçe öğretmenlerinin, sesli, okuma, katılımlı dinleme, serbest yazma ve serbest konuşma tekniklerini sıklıkla kullandıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin sesli okumayı telaffuz bozukluklarının giderilmesi açısından önemli bulunduğu, dinleme sürecinde katılımlı dinleme ile öğrencilerin derse katılımlarının sağlandığı, serbest yazma ile öğrencilerin özgürce yazma imkânı bulduklarını, serbest konuşma etkinlikleri ile öğrencilerin kendilerini rahat ifade etmelerinin sağlandığını düşündükleri belirlenmiştir. Öte yandan öğretmenlerin en az kullandıklarını ifade ettikleri teknik ise okuma tiyatrosu tekniği olarak belirlenmiştir. Öğretmenler buna sebep olarak tekniğin uygulanmasının uzun zaman gerektirmesi, metinlerin tekniğe uygun olmaması ve öğrencilerin tekniği anlamamaları, sınıf hakimiyetini zorlaştırması olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin yazma tekniği boyutunda eleştirel yazma tekniğini tercih etmeme sebepleri ile ilgili olarak ise; tekniğin öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin zayıf olduğunu, bu ve benzeri sebepler ile bu yöntemi tercih etmediklerini belirttikleri görülmüştür.

Drama yöntemi ile gerçekleştirilen uygulamaların farklı değişkenler açısından sonuçlarının araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde drama çalışmalarının çoğunlukla, akademik başarı ve beceri geliştirme kapsamında yürütüldüğü belirlenmiştir.

Ortaokullarda seçmeli drama dersinin uygulama sürecine yönelik görüşlerin incelendiği çalışmasıyla Koçyiğit ve Karatay (2022); drama dersinin öğrencilerde bilişsel, duyuşsal ve yaşam becerilerini desteklediğini yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Okul yöneticileri, drama uzmanları, öğretmenler, öğrenciler ve velilerden oluşan kapsamlı bir grup üzerinde yürütülen bu çalışmadan elde edilen sonuçlar mevcut çalışmada elde edilen sonuçlar ile örtüşmektedir. Öğrencilerin somut yaşantı, anlama ve özgün düşünme kodlamalarına yönelik ifadeleri dramanın bilişsel, duyuşsal ve yaşam becerilerine katkısı açısından ele alınabilir.

Aykaç ve Adıgüzel (2011) tarafından sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına etkisi kapsamında yürüttüğü çalışmasında; drama uygulamalarının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde anlamlı ve olumlu yönde bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ulubey ve Toraman (2015) tarafından yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisinin meta-analiz çalışmasıyla belirlenmesine yönelik yürütülen çalışma kapsamında; 23 makale, 37 yüksek lisans tezi ve 5 doktora tezi incelenmiş ve drama yönteminin öğrenci başarısı üzerinde etki büyüklüğü pozitif olarak belirlenmiştir. Drama eğitimi alan ya da drama yönteminin kullanıldığı öğrenme- öğretme süreçlerinden geçen öğrencilerin başarılarında artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz ve Ceylan (2020) tarafından Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemi kullanılmasının öğrenciler üzerinde oluşturacağı etki sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarı bağlamında değerlendirilmiştir. Deney ve kontrol grubu ile yürütülen çalışma sonuçlarına göre drama uygulamaları ile öğretim yapılan deney grubu öğrencilerinin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarılarında kontrol grubuna göre daha çok gelişme gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Güneysu ve Tekmen (2009) tarafından dramanın duygusal zekâ gelişimine etkisinin araştırıldığı çalışmada, drama süreci ile öğrencilerin duygusal zekanın tüm alt boyutlarına yönelik gelişmeler elde ettiği ve bunun doğal sonucu olarak öğrencilerin iletişim becerilerinde belirgin bir şekilde gelişim yaşandığı ifade edilmiştir

Oğuz Namdar ve Camadan (2016) tarafından öğretmen adaylarının sosyal becerileri üzerinde drama uygulamalarının etkisinin araştırıldığı çalışmada ise drama uygulamalarının öğrencilerin sosyal becerileri üzerinde olumlu yönde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Altınova ve Çiftçi (2013) tarafından öğrencilerin kendini ifade etme becerileri üzerinde drama uygulamalarının etkisinin araştırıldığı çalışmada; drama uygulamaları sonucunda öğrencilerin kendini ifade etme, kendine ait farkındalık oluşturma ve kendini tanıma düzeylerinde gelişme elde edildiği sonucuna ulaşılmıştır. İşitme engellilerin sosyal becerileri üzerinde drama yöntemi ile hazırlanan uygulama programının etkilerini araştıran çalışmasında Akfırat Önalın (2004), öğrencilerin farklı boyutlarda sosyal becerilerinin geliştiği sonucuna ulaşmıştır.

Mevcut çalışmada gerçekleştirilen drama ders planı hazırlığı ve planlara uygun olarak gerçekleştirilen drama uygulamaları sonucunda, araştırmacı gözlemleri ve süreç boyunca karşılaşılan farklı durumlar dikkate alınarak drama ders planı hazırlığında dikkat edilmesi gereken unsurlar belirlenmiştir. Sonuçların farklı çalışmalarda ifade edilen drama ders planı hazırlığına yönelik sonuçlarla örtüştüğü belirlenmiştir. Şahin ve Yağbasan (2012) tarafından fizik eğitiminde

yaratıcı drama örnek bir ders planı hazırlığı ve planların uygulaması süreçlerinin sonunda; drama ders planlarının hazırlanması aşamasında ders planlarının öğrenci yaş grubuna uygunluğuna dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmış, drama uygulamalarına yönelik olarak öğrenci grubu özelliklerinin bilinmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir. Ütkür ve Açıkalın (2018) tarafından yürütülen çalışmada ise ders planlarının katılımcı yaş grubu, ele alınacak konu, kullanılacak yaklaşım, uygulama ortamı ve çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şunlardır;

- Drama yönteminin eğitimde kullanılması ile ilgili olumlu yönde elde edilen öğrenci görüşleri doğrultusunda farklı derslere yönelik örnek drama ders planı hazırlığı ve uygulanması sürecini barındıran çalışmalar yapılmasının öğretim süreçlerine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Doğa ve evren konuları özelinde yürütülen bu çalışmaya benzer şekilde Sosyal bilgiler ve Türkçe dersleri kapsamında farklı konular ya da farklı ders konuları kapsamında drama uygulamaları gerçekleştirilebilir
- Dramanın bir öğretim metodu olarak kullanımının yaygınlaştırılması için öğretmenlerin aktif bir öğretim yöntemi olarak drama yöntemine dair eğitimler almaları sağlanabilir.
- Drama yönteminin doğası gereği ortaya çıkardığı sosyalleşme, kendini ifade etme, empati gibi becerilerin öğrenciler üzerinde oluşturduğu bilişsel ve duyuşsal olumlu etkilerin referans alınarak drama derslerinin yaygınlaştırılması sağlanabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığı'nın 2022.11 toplantı numaralı ve 01/11/2022 tarihli yazısı ile izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Abacı Karadeniz, S. & Tepeli, K. (2019). Yaratıcı drama eğitiminin ergenlerin utangaçlıkla baş etme ve atılganlıklarını geliştirmeye yönelik etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 99-116.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama* (3.Basım). Ankara: Pegem Akademi
- Akfırat Önalın, F., (2004). Yaratıcı dramanın işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5 (1) 9-22
- Alım, M. (2006). Avrupa Birliği üyelik sürecinde Türkiye’de çevre ve ilköğretimde çevre eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (2), 599-616.
- Altınova, H. H. & Çiftçi, E. G. (2013). Yaratıcı dramanın kendini tanıma düzeyine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8 (15), 28-47.
- Aydede, M. N., & Matyar, F., (2009). Fen bilgisi öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımının bilişsel düzeyde öğrenci başarısına etkisi. *Journal of Turkish Science Education*, 6(1), 115–127.
- Aydeniz, S. (2022). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde yaratıcı yazma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 135-157.
- Aykaç, M. & Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal Bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 297-314.
- Başbuğ, S. & Adıgüzel, Ö. (2019). Müzede yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarılarına etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 1-32.
- Başbuğ, S. & Adıgüzel, Ö. (2019). Müzede yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarılarına etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 1-32.
- Batdi, V. & Elaldi, S. (2020). Effects of drama method on social communication skills: A comparative analysis. *International Journal of Research in Education and Science (IJRES)*, 6(3), 435-457
- Calp, Ş. & Seçgin, M. G. (2019). Türkiye’de yaratıcı drama alanında yapılmış tezlere yönelik betimsel bir analiz. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23 (2) ,365-388.
- Chmiliar, I. (2010). *Multiple-case designs*. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp 582-583). USA: SAGE Publications.
- Chichester Clark, E. (2007). *Aslı ile Ayçoçuğu*. (N. Avan Özdemir, Çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Coleman, C. & Luton, J. (2021). Familiar ‘innovative’ spaces: ece, drama, physical education, and marae-based learning. *NZ J Educ Stud*, 56, 167–18. <https://doi.org/10.1007/s40841-021-00206-3>
- Çelik, M. (2022). Ortaokul öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 135-148.
- Dolmaz, M. & Kılıç, R. (2017). Sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde aktif öğrenme ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *International Journal of Field Education*, 3 (1), 42-59.
- Donaldson, J., (2016). *Minik Salyangoz Pepe ile Dev Balina Zeze*. (A. Berktaş, Çev.), İş Bankası Kültür Yayınları
- Duramaz, B. (2022). Matematik eğitimi ve drama: Sistematik derleme. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17 (2), 163-190.

- Durukan, E., Güner, R. & Turan, A. V. (2022). Türkçe öğretmenlerin yöntem teknikleri kullanma durumları ve yöntem tekniklere ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 39-59.
- Eğerci, Z. M. & Özdemir Şimşek, P. (2019). Öğretmenlerin fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik öz yeterlik, tutum ve görüşlerinin belirlenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 33-54.
- Gülhan, F., & Yurdatapan, M. (2014). 5E modeline uygun araştırma sorgulamaya dayalı etkinliklerin 5. sınıf öğrencilerinin çevre ile ilgili tutum ve davranışlarına etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 237- 258.
- Güneysu, S. & Tekmen, B. (2009). Dramanın duygusal zekâ gelişimine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4 (7), 35-50.
- İlhan, G. O., Erol, M., & Özdemir, F. (2022). Virtual museum experiences of primary school teacher candidates during the COVID-19 pandemic process. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*, 10(4), 232-243.
- Kara, İ., & Özdemir, N. (2020). Hazard perception and disaster information of Turkish secondary school students. *J. Educ. Black Sea Region*, 6(1), 62-78
- Karabulut, Ş. & Metin, B. (2022). Sosyal bilgiler derslerinde çevre ile ilgili konuların öğretime ilişkin öğretmenlerinin düşünce ve faaliyetleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 46-61.
- Kaypak, Ş. (2013). Çevre sorunlarının çözümünde küresel çevre politikaları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 17-34.
- Koçyiğit, S. & Karatay, H. (2022). Ortaokullardaki seçmeli drama dersinin uygulama sürecine yönelik görüşler. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17 (2), 191-216.
- Küçük, A. & Yıldırım, N. (2022). Fen bilimleri dersi insan ve çevre ünitesini okul dışı öğrenme ortamlarında işleyen çocukların velilerinin yansıtmaları. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11 (1), 88-102.
- Maden, S., Durmaz, N. & Sayal, A. (2022). Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımıyla ilgili araştırmaların eğilimleri. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7 (1), 146-170.
- MEB (2018a). *Sosyal bilgiler öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı
- MEB (2018b). *Fen bilimleri dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar)*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı
- Oğuz Namdar, A. & Camadan, F. (2016). Yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (3), 0-0.
- Özerkmen, N. (2002). İnsan merkezli çevre anlayışından doğa merkezli çevre anlayışına. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 42 (1-2), 167-185.
- Sølvik, R.M., Glenna, A.E.H. Teachers' potential to promote students' deeper learning in whole-class teaching: An observation study in Norwegian classrooms. *J Educ Change* 23, 343–369 (2022). <https://doi.org/10.1007/s10833-021-09420-8>
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21 (2), 419-426.
- Şahin, Ç., Girgin, D. & Özgeçen, Ö. (2021). Türkiye'de ilkököl kademesinde drama alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19 (2), 774-787.

- Şahin, E. & Yağbasan, R. (2012). Fizik eğitiminde yaratıcı drama ve örnek bir ders planı: gel-git olayı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (34), 79-99.
- Tokmak, A., Karamık, M. & İlhan, G. O. (2023). Sosyal bilgiler dersinde drama yöntemi ile çevresel bilincin geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 18 (1), 21-40.
- Toy, İ. & Akpınar, E. (2020). Storyline yönteminin akademik başarı ve kalıcı öğrenmeye etkisi- öğretmenler ve öğrencilerin yöntem hakkındaki görüşleri. *International Journal of Field Education*, 6 (2), 1-23.
- Tuna, M. (2000). Çevresel sorunların küreselleşmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 1-16.
- Türkoğlu, B. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının perspektifinden okul öncesi dönemde drama etkinlikleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 137-160.
- Ulubey, Ö. & Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi: bir meta-analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 195-220.
- Ütkür, N. & Açıkalın, M. (2018). Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi dersinde kullanılmasının öğrencilerin başarılarına etkisinin ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 253-269.
- Yaylak, E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim yöntem ve uygulamalarının değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 187-205. DOI: 10.31592/aeusbed.621664
- Yıldırım, K., Aykaç, N. & Okçu, S. T. (2019). Yaratıcı drama ve resimli çocuk kitapları: Kültürlerarası duyarlılığı geliştirmek için örnek bir uygulama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14 (1), 55-72.
- Yılmaz, S., Ceylan, T., (2020). Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemiyle öğretimin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarıya etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 385- 412.
- Zarina Marie Krystle M., A., DeCoursey, M. (2019). Using drama activities to teach beginner's french to chinese students at a tertiary institution in Hong Kong: an exploratory case study. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, v9 n4 p711-736 2019

İletişim/Correspondence

Dr. Ahmet TOKMAK

tokmak87@hotmail.com

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme Merkezi

Öğretmen Mehmet KARAMIK

karamike@gmail.com

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Doç. Dr. Genç Osman İLHAN

gosman@yildiz.edu.tr

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

EKLER

İKİNCİ OTURUM

Mekân: Okul Toplantı Salonu

Konu: Doğa ve Evren

Katılımcılar: 7. Sınıf Öğrencileri

Araç ve gereçler: Hikâye (ön metin), metinle ilgili görseller, müzik, beyaz kumaş, A4 kâğıdı, boya kalemleri, salonda bulunan nesnelere, kutuplarla ilgili görüntüler

Yöntemler: Eğitimde drama

Teknikler: Donuk imge, doğaçlama, rol yapma, günlük yazma, paperlocation

Kazanımlar:

- İnsanoğlunun doğaya etkisini fark eder.
- Çevrenin doğal halini fark eder.
- İnsanların çevreye yönelik olumsuz etkilerini fark eder.

ISINMA

1. ETKİNLİK: Lider katılımcılara karışık olarak yürümelerini söyler. Yürürken aralıklarla “sıcak kumlarda yürür gibi yürüyün, buz üzerinde yürür gibi yürüyün” yönergelerini verir.

2. ETKİNLİK: Lider, katılımcılardan çember şeklinde dizilmelerini ister ve kutupları anlatan video görüntüleri açar. Lider, katılımcılardan kutuplarda yaşayan bir deniz canlısı seçmelerini ister. Önlerinde bulunan kâğıtlara seçtikleri deniz canlısını çizmeleri istenir. Katılımcılar seçtikleri deniz canlısını çizdikten sonra o canlılar gibi hareket etmeleri istenir. Sonrasında ise katılımcılar yapılacak etkinlik için beşer kişilik beş guruba ayrılır.

CANLANDIRMA

3. ETKİNLİK: Lider ön metin olarak “Minik Salyangoz Pepe ile Dev Balina Zeze” adlı metinden bir bölüm okur.

Ön metin (Donaldson, 2016)

Bak, is gibi bir kaya yükselmiş içinden denizin. İşte burasıdır evi bizim minik salyangoz Pepe'nin. Pepe, kayanın üstünde yerinde duramıyor, hep denizi seyrediyor. Etrafına baktıkça içi gidiyor minik Pepe'nin. “Dünya ne kadar büyük ve deniz ne kadar derin! Ah, nasıl hasretim ben de açılmaya denize!” mahzun mahzun bakıyor, ah ediyor minik Pepe. Bu sırada sürüdeki diğer salyangozlar pürüzsüz siyah kayaya sımsıkı yapışmışlar, azarlıyorlar minik salyangoz Pepe'yi. “Rahat dur! Otur aşağı! Kıpırdama sakın!” Çaresiz kalan minik dostumuz ah ediyor, sonra birden haykırıyor, “Otostop yapacağım! Buldum yolunu” sonra sürünerek kayanın üzerine “DÜNYAYI DOLAŞACAK TAŞIT ARANIYOR” yazıyor. Sonra oradan geçen iyi kalpli balina Zeze, buna yardım etmek istiyor. Zeze'nin kuyruğuna takıldıktan sonra Pepe, başlıyorlar dünyayı dolaşmaya. Sarı güneş altında parlayan kumsalları, sıcak sakın denizleri geçtikten sonra, fırtınalarda köpüren dalgalı denizlere gelince dalgalar bunları savurur ve kutuplara atar.

Bu metnin ardından lider katılımcılardan paperlocation yöntemiyle dramının geçeceği kurgusal mekânı oluşturmalarını ister. Oluşumdan sonra ise yolculuğun nereden başladığını ve nerelerden geçtiğini oluşturmalarını ister.

Kutuplara geldiklerinde ise eşlerinin balık getirmesini bekleyen baba penguenleri gördüler. Perişan haldeki penguenlere bunun nedenini soran Pepe şu cevabı alır: “İnsanlar buraya geldiler, bizim balıklarımız buralardan uzaklara gitti ve balık bulamakta zorlanıyoruz. Mekân oluşturulduktan sonra lider, buradaki problem durumunu açıklar; insanların buralara petrol platformları kurduğunu ve canlıların bu yüzden sıkıntı yaşadığını belirtir. Ardından oluşan mekân üzerine petrol platformları da eklenmesini ister.

4. ETKİNLİK: Katılımcılardan imge tiyatrosu yöntemiyle problem durumu, çözümü ve çözüm sürecini canlandırmalarını ister.

DEĞERLENDİRME

5. ETKİNLİK: Değerlendirme yapmak amacıyla lider, katılımcılardan kutuplarda yaptıkları faaliyetleri günlüklerine yazmalarını ister.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Mekân: Okul Toplantı Salonu

Konu: Doğa ve Evren

Katılımcılar: 7. Sınıf Öğrencileri

Araç ve gereçler: Hikâye (ön metin), metinle ilgili görseller, rol kartları, müzik

Yöntemler: Eğitimde drama

Teknikler: Doğaçlama, rol yapma, rol içinde yazma, uzman rolü yaklaşımı, toplantı düzenleme

Kazanımlar:

- Deniz kirliliğinin nedenlerini fark eder.
- Deniz kirliliğinin çevreye olan etkilerini fark eder.
- Deniz kirliliğinin nedenleri ile ilgili araştırmalar yapar.

ISINMA

1. ETKİNLİK: Lider, katılımcılara ısınma oyunu olarak evler- sokaklar oyunu oynatır. Dört katılımcı çift kol açık bir şekilde yan yana sıralanır, kalan katılımcılarda yine çift kol açık bir şekilde, ilk dört katılımcının arkasına sıralanırlar. Katılımcılardan bir tanesi kedi, diğeri fare olmak üzere gönüllülük esas alınarak belirlenir. Kedi, fareyi sıralar arasında yakalamaya çalışır, ancak açık kollar arasından geçmek yasaktır. Kovalamaca esnasında lider katılımcılara “evler” komutunu verdiğinde sağa, “sokaklar” komutunu verdiğinde sola dönerler. Kedi fareyi yakaladığında oyunu kazanır.

CANLANDIRMA

Canlandırma bölümüne başlarken lider, katılımcılara görselleri yansıtıp müziği açtıktan sonra aşağıdaki ön metini okur:

Ön metin (Donaldson, 2016)

Pepe ile Zeze Dünya’yı dolaşmaya devam ederken kimseciklerin olmadığı koylar, patlayan öfkeli yanardağlar, türlü türlü canlılar gördüler. Her şey çok güzeldi, çok eğlenmişlerdi. Ta ki kıyısında yüksek binaların, büyük sanayi tesislerinin bulunduğu kalabalık şehre gelene kadar. Burada yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Balıklar karaya vurmuştu. Hemen buradan kaçarak canlarını zor kurtardılar ve sizden yardım istiyorlar.

Lider metni tamamlar ve biyolog, çevre bilimci, gazeteci ve bakanlık yetkililerinin oluşturduğu 6 kişilik bir grup oluşturur. Kalan katılımcılardan ise 3 kişi fabrika sahiplerini ve kalan kişiler çevre sakinlerini oluşturur. Ellerindeki rol kartlarına göre çalışmalar yapmalarını ister

ROL KARTLARI

Gazeteciler: Çevre sakinleriyle, fabrika sahipleriyle, bakanlık yetkilileriyle ve uzmanlarla röportaj yapmalısınız. Çevre sakinlerine son zamanlarda ne gibi değişiklikler oldu? Fabrika sahiplerine çevreye zarar vermemek için ne gibi önlemler aldınız? Bakanlık yetkililerine buradaki problemle ilgili bir inceleme, denetim oldu mu? Gibi sorular yöneltebilirsiniz? Araştırma sonucunda ise bir haber yapacaksınız.

Çevre Sakinleri: Çevredeki değişikliği ve son zamanlarda yaşadıkları problemi anlatan bir doğaçlama yapacaksınız.

Bakanlık Yetkilileri: Uzmanlardan araştırma yapmalarını isteyin ve sizinle paylaştıkları sonuçları inceleyip bir rapor oluşturun.

Uzmanlar: Balık ölümlerinin sebebiyle ilgili bir araştırma yapmanız isteniyor. Araştırma yaparken suyun ısı, kokusu, su miktarı, rengi gibi konulara dikkat ediniz.

2. ETKİNLİK: Çevre sakinleri hazırlıklarını yaptıktan sonra derdini anlatan bir doğaçlama yapar.

3. ETKİNLİK: Gazeteciler yöre halkıyla, bakanlık yetkilileriyle bilim insanlarıyla ve fabrika sahipleriyle ayrı ayrı röportaj yapar ve konuyla ilgili haber yapar.

4. ETKİNLİK: Uzmanlar araştırmalar yapar ve sonucunu paylaşır, elde ettikleri bulguları bakanlık yetkilileriyle paylaşır ve bakanlık yetkilileri ile bir araya gelerek rapor hazırlar ve alınacak önlemleri belirlerler.

DEĞERLENDİRME:

5. ETKİNLİK: Sonuç bölümünde ise her meslek grubundan çevre sakinlerinden bir temsilcinin katılacağı bir toplantı düzenlenir. Düzenlenen toplantıda konunun ve bulguların tartışılması istenir. Toplantıdan çıkan sonuca yönelik ise bir haber başlığı yapmaları istenir.